

ภาคผนวก ก**เอกสาร**

- ประชากรตำบลคอยเต่า
- แผนที่แสดงที่ตั้งอำเภอคอยเต่า
- แผนที่ตำบลคอยเต่า
- แผนที่หมู่บ้าน
- ข้อมูลปริมาณฟลูออไรด์ในน้ำของอำเภอคอยเต่า

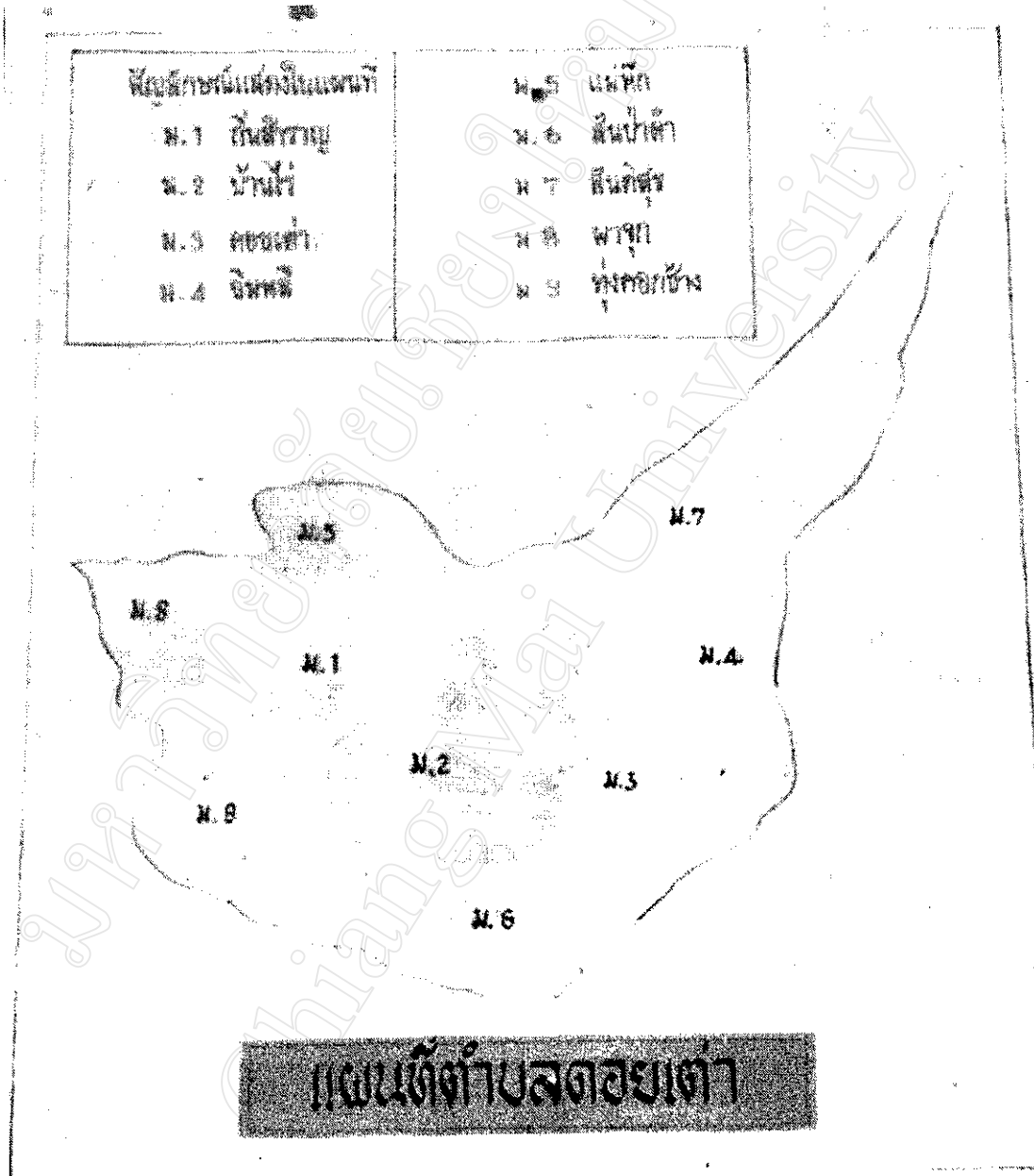
ประชากรตำบลคอยเต่า

(ที่มา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอยเต่า, 2542)

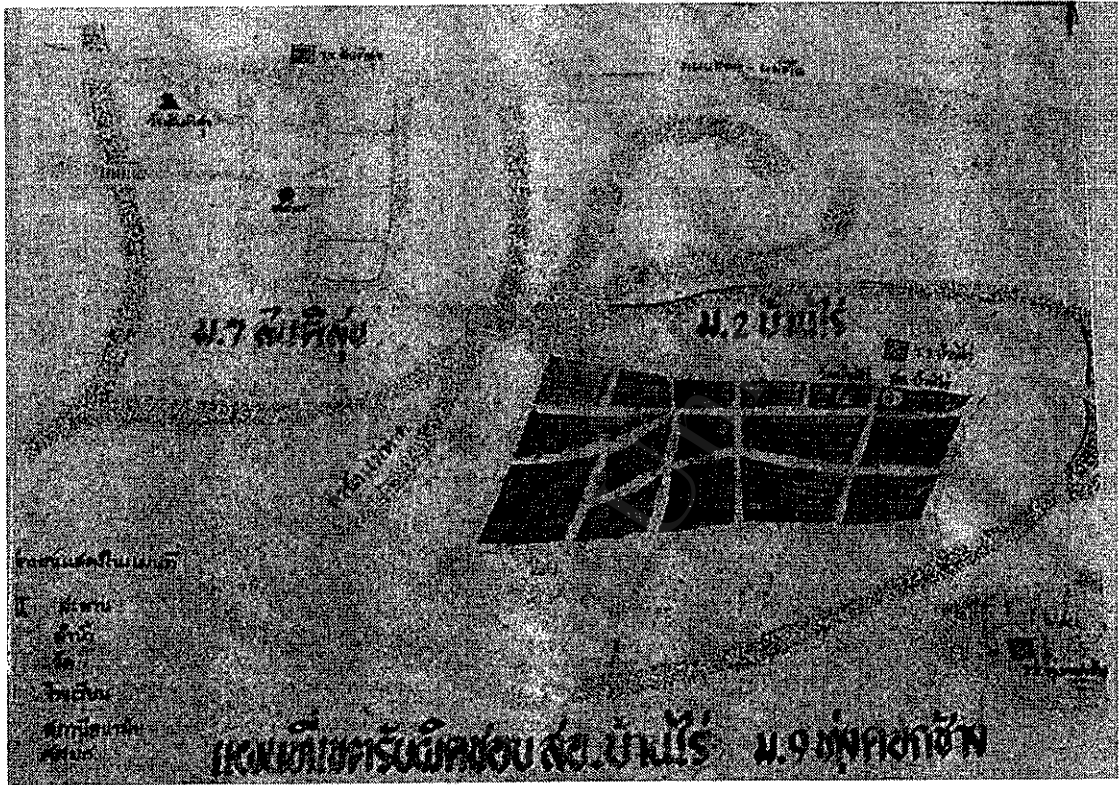
จำนวนประชากรของตำบลคอยเต่า

หมู่ที่	ชาย	หญิง	รวม
1	452	436	888
2	530	543	1073
3	433	404	837
4	495	466	961
5	173	184	357
6	350	348	698
7	332	346	678
8	225	221	446
9	92	98	190
10	387	406	793
รวม	3469	3452	6921

แผนที่ตำบลดอยเต่า

แผนที่หมู่บ้าน

ม.ท
Chiang

ข้อมูลปริมาณฟลูออไรด์ในน้ำของอำเภอคอยเต่า

(ที่มา: การสำรวจเพื่อจัดทำแผนที่ฟลูออไรด์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่, 2542)

อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	บ้าน	ชนิดของน้ำ	ปริมาณฟลูออไรด์
คอยเต่า	คอยเต่า	7	สันติสุข	ประปาหมู่บ้าน	6.4
คอยเต่า	คอยเต่า	7	สันติสุข	บ่อน้ำ	3.4
คอยเต่า	คอยเต่า	9	แม่จอก	ประปาหมู่บ้าน	2.7
คอยเต่า	คอยเต่า	8	ผาจุก	ประปาหมู่บ้าน	2.7
คอยเต่า	คอยเต่า	8	ผาจุก	ประปาหมู่บ้าน	2.6
คอยเต่า	คอยเต่า	1	ถิ่นสำราญฯ	บ่อน้ำ	2.5
คอยเต่า	คอยเต่า	1	ถิ่นสำราญ	ประปาหมู่บ้าน	2.3
คอยเต่า	บ้านแอ่น	2	แอ่นใหม่	ประปาหมู่บ้าน	1.8
คอยเต่า	มีดกา	2	แปลง1	ประปาหมู่บ้าน	1.6
คอยเต่า	บงตัน	1		บาดาล	1.6
คอยเต่า	บงตัน	6	ศูนย์อพยพ (รร)	บาดาล	1.6
คอยเต่า	คอยเต่า	4	ฉิมพลี	ประปาหมู่บ้าน	1.6
คอยเต่า	มีดกา	1	แปลง2	ประปา	1.6
คอยเต่า	บ้านแอ่น	3	แอ่นจัดสรร	ประปาหมู่บ้าน	1.3
คอยเต่า	บ้านแอ่น	4	ห้วยทรายมูล	ประปาหมู่บ้าน	1.1
คอยเต่า	คอยเต่า	3	ชช บ้านคอยเต่า	ประปา	1.1
คอยเต่า	คอยเต่า	3	คอยเต่า	บ่อน้ำ	1.1
คอยเต่า	บ้านแอ่น	1	วังหม้อ	ประปาโรงเรียน	1.1
คอยเต่า	คอยเต่า	6	สันป่าคำ	ประปาหมู่บ้าน	1.1
คอยเต่า	บงตัน	3	หนองปู	ประปา	1.1
คอยเต่า	บงตัน	2	บ้านโห้ง (รร)	บาดาล	1.1
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	11	โป่งโค้ง	ประปา	1.0
คอยเต่า	บงตัน		บงตัน (รร)	บาดาล	1.0
คอยเต่า	คอยเต่า	3	คอยเต่า	ประปาหมู่บ้าน	1.0
คอยเต่า	คอยเต่า	2	บ้านไร่	บ่อน้ำ	0.91
คอยเต่า	บงตัน	4	หนองผักบั้ง (รร)	บาดาล	0.90
คอยเต่า	คอยเต่า	9	ทุ่งช้าง	ประปาหมู่บ้าน	0.88
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	5	โป่งทุ่ง	ประปา	0.86
คอยเต่า	มีดกา	3	แปลง4	ประปาหมู่บ้าน	0.84

อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	บ้าน	ชนิดของน้ำ	ปริมาณฟลูออไรด์
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	1	เกาะหลวง	บ่อน้ำ	0.83
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	6	จ้าวสูง	ประปาหมู่บ้าน	0.83
คอยเต่า	มีดกา	3	แปลง4	ประปาหมู่บ้าน	0.83
คอยเต่า	ท่าเคื่อ	1	แปลง 8	ประปาหมู่บ้าน	0.81
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	4	รร.บ้านโป่ง	ประปา	0.78
คอยเต่า	มีดกา	2	แปลง1	ประปาหมู่บ้าน	0.76
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	3	หนองเหิน	ประปา	0.71
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	2	ต้นบ่อเย็น	บาดาล	0.69
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	4	โป่ง	บ่อน้ำ	0.69
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	10	แม่บอน	บ่อน้ำ	0.64
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	10	รร.บ้านแม่จอน	บ่อน้ำ	0.58
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	8	แม่จอนเหนือ	ประปาภูเขา	0.48
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	9	รร.บ้านแม่ตุง		0.46
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	9	แม่ตุง	ประปาภูเขา	0.45
คอยเต่า	ท่าเคื่อ	4	วังหลวง	ลำห้วย	0.34
คอยเต่า	โป่งทุ่ง	9	แม่ตุง	น้ำฝน	0.33
คอยเต่า	ท่าเคื่อ	6	ดงมะระ	น้ำฝน	0.33
คอยเต่า	คอยเต่า	3	คอยเต่า	น้ำฝน	0.32
คอยเต่า	ท่าเคื่อ	1	ดอกลแปลง 3	ประปาหมู่บ้าน	0.28
คอยเต่า	คอยเต่า	4	ทิมพดี	น้ำฝน	0.27

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือ

- แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเรื่องระดับความรุนแรงของฟันตกกระ และผลกระทบต่อด้านคุณภาพชีวิต
- แบบการสำรวจสภาวะฟันตกกระ
- แบบสอบถามเพิ่มเติมสำหรับบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น
- ภาพฟันตกกระประกอบการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเรื่องระดับความรุนแรงของฟันตกกระ
และผลกระทบด้านคุณภาพชีวิต

เลขที่แบบสัมภาษณ์ _____

ID

--	--	--

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ _____ นามสกุล _____

2. เพศ ชาย หญิง

Sex

3. วันเกิด _____

Birthday

--	--	--	--	--	--

4. ที่อยู่ _____

Occ

5. กลุ่มอาชีพ บุคลากรสาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น

ทำงานในบ้าน

ทำงานนอกบ้าน

นักเรียน

ผู้สูงอายุ

6. แหล่งน้ำที่ท่านดื่มเป็นประจำที่บ้านคืออะไร

6.1 ตั้งแต่ท่านเกิด จนอายุ 6 ปี ท่านดื่มน้ำจาก

บ่อขุด

บ่อทราย

บ่อบาดาล

น้ำฝน

น้ำบรรจุขวด

ประปาหมู่บ้าน

อื่น ๆ โปรดระบุ

Waterpast

6.2 ในช่วง 2-3 ปีนี้ ท่านดื่มน้ำจาก

บ่อขุด

บ่อทราย

บ่อบาดาล

น้ำฝน

น้ำบรรจุขวด

ประปาหมู่บ้าน

น้ำกรอง โดยเครื่องกรองชนิด.....

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

Waternow

7. ที่บ้านท่าน ใช้น้ำจากแหล่งใดประกอบอาหาร

บ่อขุด บ่อทราย บ่อบาดาล

น้ำฝน น้ำบรรจุขวด

น้ำกรอง

ประปาหมู่บ้าน

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

Waterfood

ส่วนที่ 2 : การรับรู้ปัญหาฟันตกระในผู้ที่เริ่มฟันตกระอยู่แล้ว

1. ท่านเคยเห็นคนที่มีลักษณะดังภาพหรือไม่ (แสดงภาพประกอบ)	☐ เคย	☐ ไม่เคย	Eversee	☐
2. ตัวท่านเองมีฟันตกระบ้างหรือไม่	☐ มี	☐ ไม่มี	Have	☐
	☐ ไม่ทราบ	☐ ไม่แน่ใจ		
3. ท่านคิดว่าเป็นฟันตกระมากน้อยเพียงใด (ความรุนแรง)	☐ ไม่เจ็บ	☐ เป็นน้อยมาก	Sever_pt	☐
	☐ เป็นน้อย	☐ เป็นปานกลาง		
	☐ เป็นมาก			
4. ท่านพอใจกับสภาพฟันของท่านหรือไม่	☐ พอใจ	☐ ไม่พอใจ	Satisfy	☐
5. ท่านเคยทำอะไรกับฟันของท่านหรือไม่ นอกเหนือจากการแปรงฟัน	☐ เคย	☐ ไม่เคย	Selftrea	☐
6. กรณีที่เคย ท่านทำอะไรกับฟันตกระบ้าง	☐ ขัดฟัน	☐ อุดฟัน	Whattrea	☐
	☐ ครอบฟัน	☐ อื่น ๆ ระบุ.....		
7. กรณีที่เคย ใครเป็นผู้กระทำการตามข้อ 6	☐ ทำเอง	☐ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	Whotreat	☐
	☐ คนในครอบครัว	☐ ทันตแพทย์		
	☐ หมอตามบ้าน			

ส่วนที่ 4 : การรับรู้ความรุนแรงสภาวะของฟันตกระจากรูป

ส่วนนี้ จะเป็นการสัมภาษณ์แสดงภาพฟันตกระในระดับต่าง ๆ ทั้งหมด จำนวน 9 รูป พร้อมกับสอบถามความคิดเห็น

จากภาพต่อไปนี้ ท่านคิดว่าแต่ละภาพมีความรุนแรงของสภาวะฟันตกระเป็นอย่างไร และกรุณาให้คะแนนดังต่อไปนี้

- 0 ไม่เป็นฟันตกระ
- 1 รุนแรงน้อยมาก
- 2 รุนแรงน้อย
- 3 รุนแรงปานกลาง
- 4 รุนแรงมาก

และกรุณาบอกว่า ความรุนแรงในระดับนี้ เป็นปัญหาต่อท่านในระดับใด โดยให้คะแนนดังต่อไปนี้

- 0 ไม่เป็นปัญหา
- 1 เป็นปัญหาน้อย ไม่ต้องแก้ไขก็ได้
- 2 เป็นปัญหา ต้องแก้ไข
- 3 เป็นปัญหามาก ต้องแก้ไขโดยด่วน

ภาพที่	ระดับความรุนแรง	ระดับการเป็นปัญหา	หมายเหตุ
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

คำถามที่ใช้และเกณฑ์การให้คะแนนส่วนที่ 3

1 a) ต่อไปนี้ขอถามเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ปัญหาสถานะฟันตกระก่อก่อให้เกิดปัญหาแก่ท่านในกิจกรรมต่าง ๆ
ต่อไปนี้หรือไม่

(ผู้สัมภาษณ์อ่านกิจกรรมในแต่ละข้อ และเลือกคำตอบ “มี” หรือ “ไม่มี”)

ให้ลงคะแนน มี = 1, ไม่มี = 2

1 b) กรณีตอบว่า “มี” ในข้อ a

ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เกิดเป็นประจำตลอดระยะเวลา 6 เดือน หรือเกิดขึ้นเป็นบางเวลาเท่านั้น
(หากตอบว่า “เกิดเป็นประจำ” ถามต่อข้อ c หากตอบว่า “เกิดบางเวลา” ถามต่อข้อ d)

ให้คะแนน “เกิดเป็นประจำ” = 1 และ “เกิดบางเวลา” = 2

1 c) กรณีตอบว่า “เกิดเป็นประจำ”

ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา สถานะฟันตกระก่อก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน
นั้น เกิดขึ้น

ความถี่	คำตอบ
ทุกวันหรือเกือบทุกวัน	5
เกิดประมาณอาทิตย์ละ 3-4 ครั้ง	4
เกิดประมาณอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง	3
เกิดประมาณอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง	2
เกิดน้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง	1
ตอบไม่ได้	9

1 d) กรณีตอบว่า “เกิดบางเวลา”

ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา สภาวะฟันตกระ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมประจำวัน นั้น เกิดขึ้น

ความถี่	คำตอบ
เกิดโดยรวมมากกว่า 3 เดือน	5
เกิดโดยรวมมากกว่า 1 เดือนแต่ไม่เกิน 3 เดือน	4
เกิดโดยรวมมากกว่า 15 วันแต่ไม่เกิน 1 เดือน	3
เกิดโดยรวมมากกว่า 5 วันแต่ไม่เกิน 15 วัน	2
เกิดน้อยกว่า 5 วัน	1
ตอบไม่ได้	9

1 e) หากให้คะแนนจาก 0 ถึง 5 โดยที่ 0 หมายถึงไม่เกิดผลกระทบอะไรเลย และ 5 หมายถึงเกิดผลกระทบอย่างมาก อยากทราบว่า ปัญหาจากฟันตกระ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานประจำวันนั้น เกิดผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของท่านมากน้อยเพียงใด

ระดับของผลกระทบ	คำตอบ
ไม่มีผลกระทบอะไรเลย	0
มีผลกระทบน้อยมาก	1
มีผลกระทบเล็กน้อย	2
มีผลกระทบพอสมควร	3
มีผลกระทบมากพอสมควร	4
มีผลกระทบมากเหลือเกิน	5
ตอบไม่ได้	9

1 f) สาเหตุสำคัญจากปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อกิจกรรมประจำวันนั้น เกิดจากอะไร

สาเหตุของผลกระทบ	คำตอบ
ความเจ็บปวด	1
ความไม่สบาย	2
เกิดข้อจำกัดในการใช้งาน (การเคี้ยว การกัด อ้าปาก)	3
เกิดความไม่พึงพอใจด้านความสวยงาม	4
เหตุผลอื่น ๆ	5
ตอบไม่ได้	9

แบบการสำรวจสภาวะฟันตกกระ

เลขที่แบบสำรวจ _____

ชื่อ _____ นามสกุล _____

1. สภาวะช่องปาก

17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27
47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37

ตรวจเฉพาะฟันแท้

เขียนอักษร D ในฟันซี่ที่ผุ, M ในฟันที่ถูกถอนเนื่องจากฟันผุ, F ในฟันที่อุดแล้ว

2. สภาวะฟันตกกระ

ซี่	17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27
D														
T														
ซี่	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37
D														
T														

หมายเหตุ D หมายถึงระดับฟันตกกระตามดัชนีของ Dean

T หมายถึงระดับฟันตกกระตามดัชนี TSIF

แบบสอบถามเพิ่มเติม
สำหรับบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านในเรื่องผลของสภาวะฟันตกระที่มีต่อชุมชนของท่าน และเพื่อให้ทราบถึงความต้องการในการแก้ไขปัญหาสภาวะฟันตกระของชุมชนของท่าน จึงใคร่ขอความร่วมมือให้ท่านตอบตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการศึกษาและวางแผนการแก้ไขปัญหาต่อไป

เลขที่แบบสอบถาม.....

ID

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ตำแหน่ง.....
4. สถานที่ทำงาน

Sex

Age

ความคิดเห็นเรื่องผลของสภาวะฟันตกระ

5. ในเขตที่ท่านรับผิดชอบ มีผู้ที่อยู่ในความรับผิดชอบของท่านเป็นฟันตกระหรือไม่
- มี ไม่มี ไม่แน่ใจ

Fluo_vil

6. กรณีที่มี ท่านประมาณว่า มีผู้เป็นฟันตกระมากน้อยเพียงใด
- มาก ปานกลาง น้อย

Probsize

7. ท่านทราบหรือไม่ว่า ฟันตกระมีสาเหตุจากอะไร

Source

- ทราบ ไม่ทราบ

กรณีที่ทราบ โปรดระบุ.....

8. ท่านคิดว่า ฟันตกระสามารถป้องกันได้หรือไม่

Prevent

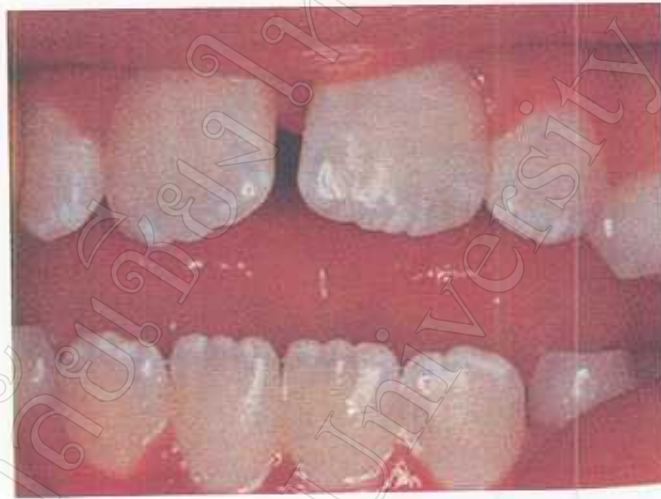
- ป้องกันได้ ป้องกันไม่ได้

กรณีที่ป้องกันได้ โปรดบอกวิธีป้องกัน.....

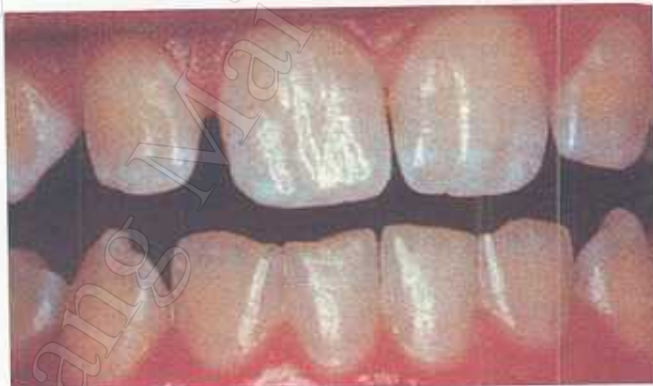
9. ท่านคิดว่า ฟันตกกระเป็นปัญหาด้านความสวยงามหรือไม่ เพราะเหตุใด Estic_pr
- เป็นเพราะ.....
- ไม่เป็นเพราะ.....
10. ท่านเห็นว่า สภาวะฟันตกกระเป็นปัญหาสาธารณสุขของหมู่บ้านของท่านหรือไม่ Problem
- เป็น ไม่เป็น
- โปรดระบุเหตุผล
-
11. ท่านเห็นว่า ควรมีการแก้ไขปัญหาฟันตกกระในชุมชนหรือไม่ Solving
- ควรแก้ไข ไม่ควรแก้ไข
- โปรดระบุเหตุผล
-
12. หากมีโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาฟันตกกระในชุมชน ท่านคิดว่า หน่วยงานใดควร Whosolve
เป็นหลักในการดำเนินโครงการ
- สถานีอนามัย/หน่วยงานสาธารณสุข
- โรงเรียน
- อบต.
- ประชาชนแก้ไขกันเอง
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ภาพฟันตกระประกอบการสัมภาษณ์

1. TSIF = 1,
Dean = questionable

2. TSIF = 1,
Dean = very mild

3. TSIF = 2,
Dean = moderate

4. TSIF = 3,
Dean = moderate

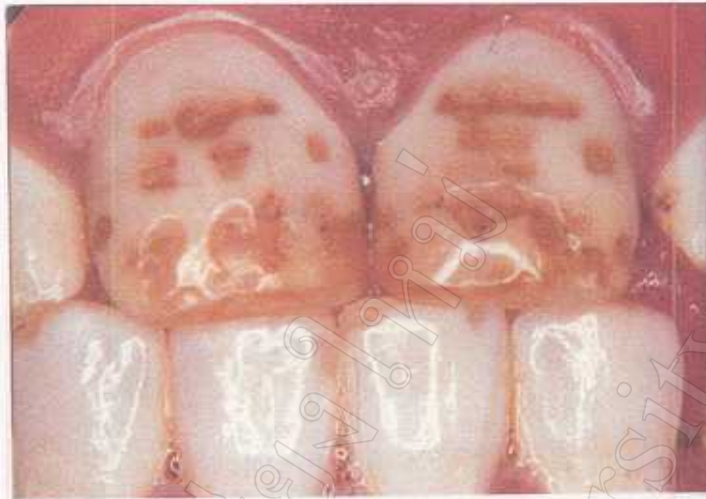
5. TSIF = 4,
Dean = severe

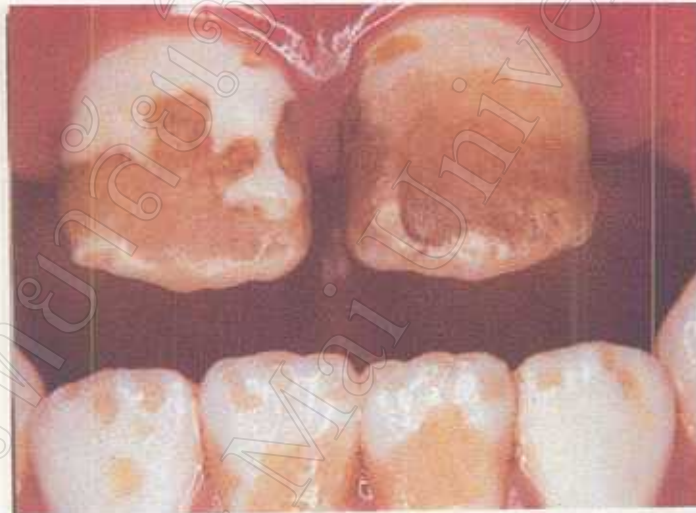
6. TSIF = 5,
Dean = severe

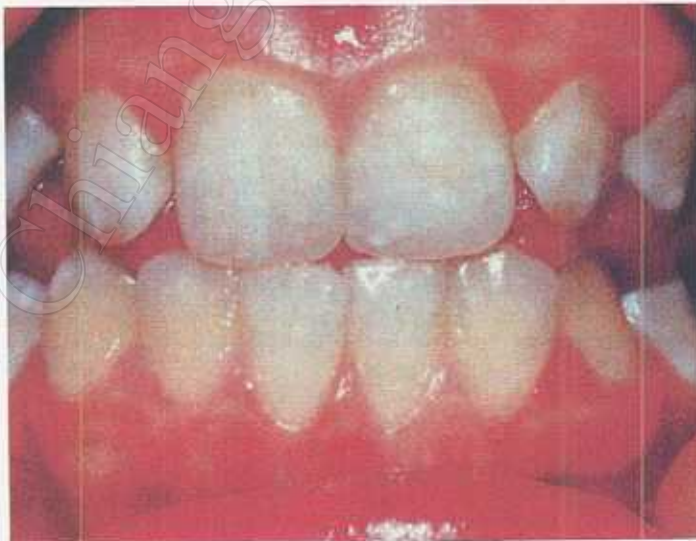
7. TSIF = 6,
Dean = severe

8. TSIF = 7,
Dean = severe

9. TSIF = 1,
Dean = mild

ภาคผนวก ค

ผลการศึกษาเพิ่มเติม

- ความพึงพอใจในสภาพพื้นของตนเองในกลุ่มตัวอย่าง
- ประสบการณ์ในการรักษาพื้นตกระของกรุ่มตัวอย่าง

ความพึงพอใจในสภาพฟันของตนเองในกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจในสภาพฟันของตนเองของกลุ่มตัวอย่างพบว่า โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสภาพฟันของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 60.3 ส่วนความไม่พอใจในฟันตนเอง มีทั้งผลจากฟันเหลือง ฟันดกกระ ฟันโยก ฟันผุ หรือไม่มีฟัน แต่เมื่อพิจารณาตามความรุนแรงของฟันดกกระที่ประสบอยู่ตามดัชนีของดินตามตารางที่ 36 แล้ว พบว่า ในคนที่ไม่เป็นฟันดกกระ และคนที่เป็นฟันดกกระในระดับความรุนแรงของฟันดกกระแต่ละค่า จำนวนคนที่มีความพอใจและไม่พอใจในสภาพฟันตนเองมีความแตกต่างกันน้อย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเฉพาะในกลุ่มที่เป็นฟันดกกระแล้วพบว่า กลุ่มนักเรียนและผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ไม่พอใจในสภาพฟันของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 62.8 และ 100 ตามลำดับ กลุ่มบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำหมู่บ้านมีผู้พอใจและไม่พอใจในสภาพฟันตนเองในปริมาณเท่ากัน ส่วนกลุ่มทำงานในบ้าน และทำงานนอกบ้านมีผู้พอใจในสภาพฟันตนเองมากกว่าไม่พอใจ โดยมีผู้พอใจคิดเป็นร้อยละ 58.3 และ 60.0 ตามลำดับ ดังผลในตารางที่ 37

ตารางที่ 36 จำนวนผู้มีความพอใจ และไม่พอใจในสภาพฟันของตนเอง แบ่งตามสภาวะฟันดกกระที่ประสบที่ประเมินโดยดัชนีของดิน (n = 168*)

ฟันดกกระตามดัชนีดิน	ไม่พอใจ		พอใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	10	28.6	25	71.4
1	11	29.7	26	70.3
2	7	41.2	10	58.8
3	8	47.1	9	52.9
4	15	40.5	22	59.5
5	17	68.0	8	32.0
รวม	68	40.5	100	59.5

*ไม่รวมผู้ที่ไม่สามารถประเมินสภาวะฟันดกกระได้ เช่น ไม่มีฟัน ไม่ให้ตรวจ ฯลฯ

ตารางที่ 37 จำนวนผู้มีความพอใจ และไม่พอใจในสภาพฟันของตนเอง ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

(n = 133*)

กลุ่มอาชีพ	ไม่พอใจ		พอใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากรสาธารณสุขและผู้นำฯ	5	50.0	5	50.0
ทำงานในบ้าน	21	58.3	15	41.7
ทำงานนอกบ้าน	3	60.0	2	40.0
นักเรียน	29	37.2	49	62.8
ผู้สูงอายุ	0	0	4	100.0
รวม	58	43.6	75	56.4

* คิดเฉพาะผู้ที่มิฟันตกกระเท่านั้น

ประสบการณ์ในการรักษาฟันตกกระของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วน of ประสบการณ์ในการรักษาหรือการทำอะไรก็ตามเกี่ยวกับฟันตกกระในกลุ่มตัวอย่าง คำนวณเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่ประสบปัญหาฟันตกกระอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น ได้ผลดังตารางที่ 38 และ 39 ซึ่งพบว่า มีผู้ที่เคยรักษามากกว่าผู้ไม่เคยรักษาเล็กน้อย โดยผู้เคยรักษาคิดเป็นร้อยละ 51.13 ผู้เป็นฟันตกกระในระดับน้อยและรุนแรงมีผู้เคยรักษาฟันตกกระมากกว่าผู้ไม่เคยรักษา โดยมีผู้เคยรักษาคิดเป็นร้อยละ 64.7 และ 64.0 ตามลำดับ ผู้เป็นฟันตกกระระดับสงสัย น้อยมาก ปานกลาง มีผู้ไม่เคยรักษาฟันตกกระมากกว่าผู้เคยรักษา โดยมีผู้ไม่เคยรักษาคิดเป็นร้อยละ 54.1, 52.9 และ 56.8 ตามลำดับ ตามตารางที่ 38 กลุ่มบุคลากรสาธารณสุขและผู้นำหมู่บ้าน, กลุ่มทำงานนอกบ้าน และนักเรียน มีผู้เคยรักษาฟันตกกระมากกว่าไม่เคยรักษา โดยมีผู้เคยรักษาฟันตกกระคิดเป็นร้อยละ 60.0, 60.0 และ 53.8 ตามลำดับ กลุ่มทำงานในบ้านและผู้สูงอายุมีผู้ไม่เคยรักษาฟันตกกระมากกว่าผู้เคยรักษาฟันตกกระ โดยมีผู้เคยไปรักษาฟันตกกระร้อยละ 44.4 และ 25.0 ตามลำดับ ตามตารางที่ 39

ตารางที่ 38 จำนวนผู้เคยรักษาฟันตกรกระและไม่เคยรักษา ตามความรุนแรงของสภาวะฟันตกรกระที่
 ประสบที่ประเมินด้วยดัชนีของดิน (n = 133)

ฟันตกรกระตามดัชนีของดิน	ไม่เคยรักษา		เคยรักษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	20	54.1	17	45.9
2	9	52.9	8	47.1
3	6	35.3	11	64.7
4	21	56.8	16	43.2
5	9	36.0	16	64.0
รวม	65	48.87	68	51.13

ตารางที่ 39 จำนวนผู้เคยรักษาฟันตกรกระและไม่เคยรักษา ตามกลุ่มอาชีพต่าง ๆ (n = 133)

กลุ่มอาชีพ	ไม่เคยรักษา		เคยรักษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากรสาธารณสุขและผู้นำหมู่บ้าน	4	40.0	6	60.0
ทำงานในบ้าน	20	55.6	16	44.4
ทำงานนอกบ้าน	2	40.0	3	60.0
นักเรียน	36	46.2	42	53.8
ผู้สูงอายุ	3	75.0	1	25.0
รวม	65	48.9	68	51.1

เมื่อพิจารณาไปถึงชนิดของการรักษาฟันตกรกระในผู้ที่เป็นฟันตกรกระและไปรับการ
 รักษา ตามตารางที่ 40 – 41 พบว่า ในผู้ที่เป็นฟันตกรกระ จะไปรับการรักษาอื่น ๆ คือ การรักษาที่ไม่
 เกี่ยวข้องกับความสวยงามหรือการแก้ไขปัญหาฟันตกรกระ ได้แก่ การถอนฟัน การขูดหินน้ำลาย
 เป็นต้น มีปริมาณสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.24 รองลงมาคือการอุดฟัน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ซึ่งผู้ที่เป็น
 เป็นฟันตกรกระในระดับรุนแรงจะพบการอุดฟันมากรองลงมาจากการรักษาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ
 37.50 ส่วนผู้ที่มีระดับความรุนแรงของฟันตกรกระน้อยลงไปจะไม่ค่อยพบการอุดฟัน แต่จะไปรับ
 การรักษาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ดังผลในตารางที่ 40 และเมื่อพิจารณาจากกลุ่มอาชีพแล้ว ผู้ที่เป็นฟัน
 ตกรกระและไปรับการรักษาส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนและไปรับการรักษาอื่น ๆ มากที่สุด ซึ่งจากการ
 สอบถามต่อพบว่า ได้แก่ การถอนฟันน้ำนม ส่วนการรักษาที่เกี่ยวข้องกับฟันตกรกระนั้น พบการอุด

ฟัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือ การขัดฟัน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ส่วนในกลุ่มอาชีพอื่นนั้น ส่วนใหญ่ไปรับการรักษาอื่น ๆ มากที่สุด ดังผลในตารางที่ 41

ตารางที่ 40 จำนวนผู้ไปรับการรักษาฟันตกระเบียบต่าง ๆ ตามสภาวะฟันตกระที่ประสบที่ประเมินด้วยดัชนีของดิน (n = 68)

ฟันตกระตาม ดัชนีดิน	ขัดฟัน		อุดฟัน		ครอบฟัน		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	1	5.88	4	23.53	0	0	12	70.59
2	0	0	1	12.50	0	0	7	87.50
3	1	9.09	2	18.18	0	0	8	72.73
4	0	0	8	50.00	1	6.25	7	43.75
5	6	37.50	1	6.25	0	0	9	56.25
รวม	8	11.76	16	23.53	1	1.47	43	63.24

ตารางที่ 41 จำนวนผู้ไปรับการรักษาฟันตกระเบียบต่าง ๆ ตามกลุ่มอาชีพ (n = 68)

กลุ่มอาชีพ	ขัดฟัน		อุดฟัน		ครอบฟัน		อื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากรฯ	1	16.67	2	33.33	0	0	3	50.00
ทำงานในบ้าน	2	12.50	2	12.50	0	0	12	75.00
ทำงานนอกบ้าน	1	33.33	0	0	1	33.33	1	33.33
นักเรียน	4	9.52	12	28.57	0	0	26	61.90
ผู้สูงอายุ	0	0	0	0	0	0	1	100
รวม	8	11.76	16	25.53	1	1.47	43	63.24

จากจำนวนผู้เป็นฟันตกระที่ไปรับการรักษาในตารางที่ 42 และ 43 พบว่า ผู้ให้การรักษาส่วนใหญ่เป็นทันตแพทย์ในทุกระดับความรุนแรงของฟันตกระและในทุกกลุ่มอาชีพ โดยผู้ไปรับการรักษาจากทันตแพทย์ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 88.24 ส่วนผู้ที่รักษาเองและรักษาโดยหมอบ้านนั้นมีน้อย แต่ก็ยังพบบ้างในกลุ่มที่มีฟันตกระรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 12.50 นอกจากนี้ จากผลการตรวจฟันพบว่า มีการกรอผิวหน้าฟันออกบางส่วนในผู้ที่เป็นฟันตกระในระดับรุนแรงหลายคน ซึ่งสอบถามพบว่ามิทั้งเป็นการรักษาจากทันตแพทย์ และการรักษาโดยหมอบ้าน

ตารางที่ 42 จำนวนผู้ไปรับการรักษาฟันตกระโดยบุคลากรประเภทต่าง ๆ ตามความรุนแรงของ
สภาวะฟันตกระที่ประสบเมื่อประเมิน โดยดัชนีของคืน (n = 68)

ฟันตกระตามดัชนีคืน	รักษาเอง		ทันตแพทย์		หมอมตามบ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	0	0	17	100.00	0	0
2	3	37.50	5	62.50	0	0
3	2	18.18	8	72.73	1	9.09
4	0	0	16	100.00	0	0
5	0	0	14	87.50	2	12.50
รวม	5	7.35	60	88.24	3	4.41

ตารางที่ 43 จำนวนผู้ไปรับการรักษาฟันตกระโดยบุคลากรประเภทต่าง ๆ ตามกลุ่มอาชีพ (n = 68)

กลุ่มอาชีพ	รักษาเอง		ทันตแพทย์		หมอมตามบ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากรสาธารณสุขและผู้นำฯ	0	0	6	100.00	0	0
ทำงานในบ้าน	2	12.50	12	75.00	2	12.50
ทำงานนอกรบ้าน	0	0	3	100.00	0	0
นักเรียน	3	7.14	38	90.48	1	2.38
ผู้สูงอายุ	0	0	1	100.00	0	0
รวม	5	7.35	60	88.24	3	4.41

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางนิภาพรรณ โอศิริพันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	7 พฤษภาคม 2509
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทันตแพทยศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปี 2532 สำเร็จการศึกษานิเทศศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อปี 2539
ประสบการณ์ในการทำงาน	2532 – 2533 เริ่มรับราชการครั้งแรกที่โรงพยาบาลสตูล จังหวัดสตูล 2533 – 2535 ย้ายไปรับราชการที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล 2535 – 2539 ลาออกจากราชการ ไปทำงานคลินิกเอกชนในกรุงเทพมหานคร 2539 – ปัจจุบัน บรรจุกลับเข้ารับราชการ เป็นทันตแพทย์ประจำศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ เชียงใหม่